

ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ
ΕΛΕΓΚΤΙΚΟ
ΣΥΝΕΔΡΙΟ

EL

Γνώμη 01/2024

(υποβαλλόμενη δυνάμει του άρθρου 322, παράγραφος 1, ΣΛΕΕ)

σχετικά με την πρόταση
κανονισμού του Ευρωπαϊκού
Κοινοβουλίου και του
Συμβουλίου για τη θέσπιση της
διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων
και ανάπτυξης για τα Δυτικά
Βαλκάνια
[Διοργανικός
φάκελος 2023/0397(COD) της
8ης Νοεμβρίου 2023]

Περιεχόμενα

	Σημείο
Εισαγωγή	01-09
Πλαίσιο	01-03
Πεδίο εφαρμογής και περιορισμοί της παρούσας γνώμης	04-09
Πεδίο εφαρμογής	04-07
Περιορισμοί	08-09
Ειδικά σχόλια	10-56
Αιτιολογική έκθεση	10-11
Αξιολόγηση των αναγκών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων	10-11
Κεφάλαιο I – Γενικές διατάξεις	12-19
Στόχοι της διευκόλυνσης	12-14
Προϋποθέσεις για στήριξη	15-19
Κεφάλαιο II – Χρηματοδότηση και υλοποίηση	20-29
Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΕ	22-23
Κατανομή των κονδυλίων	24-28
Παρεκκλίσεις από τον δημοσιονομικό κανονισμό και τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ	29
Κεφάλαιο III – Θεματολογία μεταρρυθμίσεων	30-45
Θεματολογία μεταρρυθμίσεων που θα υποβληθούν από τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων	30-36
Προχρηματοδότηση	37
Δάνεια με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους	38-42
Πλαίσιο επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF)	43-45
Κεφάλαιο VI – Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης	46-52
Δικαιώματα ελέγχου του ΕΕΣ	46-49
Εθνικά συστήματα εσωτερικών δικλίδων και εθνικές αρχές ελέγχου	50-52

Κεφάλαιο V – Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση	53
Κεφάλαιο VI – Τελικές διατάξεις	54
Νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο	55-56
Τελικές παρατηρήσεις	57-60

Παραρτήματα

Παράρτημα I – Προηγούμενες εκθέσεις και γνώμες του ΕΕΣ που ελήφθησαν υπόψη κατά την κατάρτιση της παρούσας γνώμης

Παράρτημα II – Σύγκριση των στόχων της πρότασης και του κανονισμού ΜΠΒ III

Παράρτημα III – Συμφωνίες που θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Παράρτημα IV — Παρεκκλίσεις από τον δημοσιονομικό κανονισμό και τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ

Παράρτημα V – Επισκόπηση του βαθμού ετοιμότητας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου

Εισαγωγή

Πλαίσιο

01 Από τις αρχές της δεκαετίας του 2000, έξι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων —η Αλβανία, η Βοσνία και Ερζεγοβίνη, το Κόσοβο¹, το Μαυροβούνιο, η Βόρεια Μακεδονία και η Σερβία— προσβλέπουν στην προσχώρησή τους στην ΕΕ. Μία από τις απαιτήσεις για την προσχώρηση είναι η ύπαρξη λειτουργικής οικονομίας της αγοράς. Ωστόσο, η οικονομική σύγκλιση των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ θεωρείται εδώ και πολλά χρόνια ανεπαρκής². Στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης, η ΕΕ στηρίζει οικονομικά την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Η στήριξη αυτή έρχεται να προστεθεί σε άλλες μορφές βοήθειας, οι οποίες προωθούν βασικές μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με τις αξίες της ΕΕ και την ευθυγράμμιση με το νομοθετικό κεκτημένο της. Υπό το πολυετές δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ) 2021-2027, η ΕΕ διαθέτει πάνω από 14 δισεκατομμύρια ευρώ σε χώρες που βρίσκονται σε προενταξιακό στάδιο (συμπεριλαμβανομένης της στήριξης για την Τουρκία) στο πλαίσιο του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ III).

02 Στις 8 Νοεμβρίου 2023, η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση **διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια** (εφεξής «η πρόταση»)³, ως μέρος ενός νέου σχεδίου ανάπτυξης για την περιοχή⁴. Η διευκόλυνση πρόκειται να παράσχει πρόσθετη στήριξη ύψους **έως 6 δισεκατομμυρίων ευρώ** στις έξι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων για το διάστημα 2024-2027. Το νέο σχέδιο ανάπτυξης βασίζεται και δίνει περαιτέρω ώθηση στις οικονομικές προτεραιότητες που καθορίζονται στο οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο που παρουσιάστηκε το 2020⁵.

¹ Η ονομασία αυτή (που υιοθετείται σε όλο το κείμενο) χρησιμοποιείται με την επιφύλαξη των διαφόρων θέσεων ως προς το καθεστώς και συνάδει με το ψήφισμα 1244/1999 του Συμβουλίου Ασφαλείας των Ηνωμένων Εθνών και τη γνώμη του Διεθνούς Δικαστηρίου σχετικά με τη διακήρυξη της ανεξαρτησίας του Κοσόβου.

² COM(2023) 690, Ανακοίνωση του 2023 σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ, της 8.11.2023, σ. 11.

³ COM(2023) 692, Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, της 8.11.2023.

⁴ COM(2023) 691, Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, της 8.11.2023.

⁵ COM(2020) 641, Ένα οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τα Δυτικά Βαλκάνια, 6.10.2020.

03 Στόχος της προτεινόμενης διευκόλυνσης είναι «η επιτάχυνση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, η σταδιακή ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά της Ένωσης, η κοινωνικοοικονομική σύγκλιση των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων και η ευθυγράμμιση με τη νομοθεσία, τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης με σκοπό την προσχώρηση στην Ένωση»⁶. Αναμένεται να αρχίσει να λειτουργεί το 2024, με την επιφύλαξη της έκβασης της νομοθετικής διαδικασίας.

Πεδίο εφαρμογής και περιορισμοί της παρούσας γνώμης

Πεδίο εφαρμογής

04 Η Επιτροπή δημοσίευσε την πρόταση για τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια στις 8 Νοεμβρίου 2023. Η νομική βάση της πρότασης είναι τα άρθρα 212 και 322, παράγραφος 1, της Συνθήκης για τη λειτουργία της ΕΕ, πράγμα που σημαίνει ότι πρέπει να ζητείται η γνώμη του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας. Το Συμβούλιο υπέβαλε επίσημο αίτημα ζητώντας τη γνωμοδότηση του ΕΕΣ στις 20 Δεκεμβρίου 2023 και κάλεσε το ΕΕΣ να υποβάλει τη γνώμη του το αργότερο έως τις 9 Φεβρουαρίου 2024. Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο υπέβαλε αντίστοιχο επίσημο αίτημα στις 25 Ιανουαρίου 2024. Η παρούσα γνώμη ανταποκρίνεται στην απαίτηση διαβούλευσης.

05 Τον Ιούνιο του 2023, η Επιτροπή παρουσίασε ανακοίνωση σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027⁷, συνοδευόμενη από πρόταση τροποποίησης του κανονισμού για το ΠΔΠ⁸. Με τη δεύτερη προτάθηκε, μεταξύ άλλων, η αύξηση της διαθέσιμης χρηματοδότησης στο πλαίσιο του τομέα 6 του ΠΔΠ «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος». Όποτε το κρίνουμε σκόπιμο, παραπέμπουμε στα εν λόγω έγγραφα της Επιτροπής.

06 Η παρούσα γνώμη βασίζεται σε εξέταση της νομοθετικής πρότασης για τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

⁶ Αιτιολογική σκέψη 9 της πρότασης.

⁷ COM(2023) 336, Ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2021-2027, της 20.6.2023.

⁸ COM(2023) 337, Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, της 20.6.2023.

και των σχετικών εγγράφων, όπως η αιτιολογική έκθεση και το νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο. Ζητήσαμε τη γνώμη των Γενικών Διευθύνσεων Γειτονίας και Διαπραγματεύσεων για τη Διεύρυνση (ΓΔ NEAR) και Προϋπολογισμού (ΓΔ BUDG) της Επιτροπής. Συμπληρωματικά, αναλύσαμε ερευνητικές μελέτες από πηγές όπως η Υπηρεσία Έρευνας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου. Ακόμη, λάβαμε υπόψη σειρά από προηγούμενες ειδικές εκθέσεις και γνώμες του ΕΕΣ σχετικά με τη διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ και τη χρηματοδοτική βοήθεια προς τρίτες χώρες (βλέπε [παράρτημα Ι](#)).

07 Στην παρούσα γνώμη διατυπώνουμε τις απόψεις μας σχετικά με τη νομοθετική πρόταση, επιδιώκοντας να συμβάλουμε στη νομοθετική διαδικασία προτείνοντας τρόπους αποσαφήνισης ορισμένων σημείων της, με σκοπό την καλύτερη δημοσιονομική διαχείριση των κονδυλίων της ΕΕ⁹.

Περιορισμοί

08 Η Επιτροπή πρότεινε τη σύσταση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια χωρίς να έχει εκπονήσει εκτίμηση επιπτώσεων, αναφέροντας στην αιτιολογική έκθεσή της ότι αυτό δεν κατέστη δυνατόν «λόγω του πολιτικού επείγοντος χαρακτήρα της πρότασης»¹⁰. Συνεπώς, δεν ήμαστε πλήρως σε θέση να διατυπώσουμε μια καθ' όλα τεκμηριωμένη γνώμη.

09 Η Επιτροπή σχεδίαζε να δημοσιεύσει αναλυτικό έγγραφο «στο οποίο θα παρουσιάζονται τα στοιχεία που τεκμηριώνουν την πρόταση» εντός τριών μηνών από την έγκριση της πρωτοβουλίας¹¹, δηλαδή έως τις 8 Φεβρουαρίου 2024. Ωστόσο, όταν το ΕΕΣ εξέδωσε τη γνώμη του στις 30 Ιανουαρίου 2024, η Επιτροπή δεν είχε ακόμη δημοσιεύσει το εν λόγω έγγραφο, οπότε δεν μπορέσαμε να το λάβουμε υπόψη κατά την κατάρτιση της γνώμης μας.

⁹ Για τις γνώμες, βλέπε σ. 30 [στον οδηγό για τη μεθοδολογία μας](#).

¹⁰ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης, σ. 5.

¹¹ Αυτόθι, σ. 5.

Ειδικά σχόλια

Αιτιολογική έκθεση

Αξιολόγηση των αναγκών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων

10 Μαζί με την πρόταση για τη θέσπιση της διευκόλυνσης, η Επιτροπή εξέδωσε και ανακοίνωση για ένα νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια. Στην ανακοίνωση αυτή, τόνισε ότι η οικονομική σύγκλιση των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ θεωρούνταν μη ικανοποιητική¹², ενώ σε άλλα σημεία την χαρακτήριζε ανεπαρκή¹³. Το κατά κεφαλήν ΑΕΠ τους κυμαίνεται μεταξύ του 30 % και του 50 % του μέσου όρου της ΕΕ. Στόχος του νέου σχεδίου ανάπτυξης είναι να επιταχύνει σημαντικά τη διαδικασία διεύρυνσης και την ανάπτυξη των οικονομιών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων¹⁴. Το σχέδιο βασίζεται σε τέσσερις πυλώνες:

- 1) στην ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης με την ενιαία αγορά της ΕΕ·
- 2) στην ενίσχυση της οικονομικής ολοκλήρωσης εντός των Δυτικών Βαλκανίων μέσω της κοινής περιφερειακής αγοράς, μιας οικονομικής πρωτοβουλίας που συμφωνήθηκε από τις έξι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων το 2020·
- 3) στην επιτάχυνση θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων·
- 4) στην αύξηση της χρηματοδοτικής συνδρομής μέσω της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

11 Το νέο σχέδιο ανάπτυξης βασίζεται και δίνει περαιτέρω ώθηση στις οικονομικές προτεραιότητες που καθορίζονται στο οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο που παρουσιάστηκε το 2020¹⁵. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η διευκόλυνση αποτελεί το «κεντρικό στοιχείο» του σχεδίου¹⁶. Στην ανακοίνωσή της σχετικά με το σχέδιο ανάπτυξης εξηγεί τους λόγους για τους οποίους είναι αναγκαίο να ενισχυθεί η σύγκλιση των οικονομιών των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ. Επισημαίνει επίσης τα

¹² COM(2023) 691, Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, σ. 1.

¹³ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης, σ. 1.

¹⁴ COM(2023) 691, Νέο σχέδιο ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, σ. 1.

¹⁵ COM(2020) 641, Ένα οικονομικό και επενδυτικό σχέδιο για τα Δυτικά Βαλκάνια.

¹⁶ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης, σ. 1.

διάφορα οφέλη που θα αποφέρουν στην περιοχή τα μέτρα που προβλέπονται στο σχέδιο ανάπτυξης και στην προτεινόμενη διευκόλυνση. Ωστόσο, ελλείψει εκτίμησης επιπτώσεων ή αναλυτικού εγγράφου (βλέπε σημεία **08** και **09**), δεν ήμασταν σε θέση να αξιολογήσουμε τον βαθμό στον οποίο η προβλεπόμενη στήριξη ύψους 6 δισεκατομμυρίων ευρώ από τη διευκόλυνση είναι πιθανό να συμβάλει στην επίτευξη των κύριων στόχων αυτής για επιτάχυνση της οικονομικής ολοκλήρωσης και σύγκλισης των οικονομιών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ.

Κεφάλαιο I – Γενικές διατάξεις

Στόχοι της διευκόλυνσης

12 Σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, γενικοί στόχοι είναι:

- α) η επιτάχυνση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και της προοδευτικής ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της Ένωσης·
- β) η επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης των οικονομιών των δικαιούχων με την οικονομία της Ένωσης·
- γ) η επιτάχυνση της ευθυγράμμισης με τις αξίες, τη νομοθεσία, τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης ώστε να καταστούν μέλη της Ένωσης.

13 Οι ειδικοί στόχοι (που απαριθμούνται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, της πρότασης) αντιστοιχούν σε μεγάλο βαθμό σε αρκετούς από αυτούς που ορίζονται στο πλαίσιο του ΜΠΒ ΙΙΙ¹⁷. Από τη σύγκριση των στόχων, η οποία παρατίθεται στο **παράρτημα ΙΙ**, προκύπτει επίσης ότι με τη διευκόλυνση δίνεται μεγαλύτερη έμφαση στις οικονομικές μεταρρυθμίσεις των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων, στην περιφερειακή οικονομική ολοκλήρωση και στη σταδιακή ενσωμάτωση στην ενιαία αγορά της ΕΕ¹⁸.

14 Η πρόταση για τη σύσταση της διευκόλυνσης αφήνει πολλές σημαντικές πτυχές να καθοριστούν στο πλαίσιο μεταγενέστερων συμφωνιών –δηλαδή της συμφωνίας για τη διευκόλυνση, των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων και των δανειακών συμβάσεων–, οι οποίες θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος του προτεινόμενου

¹⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2021/1529 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη θέσπιση του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ ΙΙΙ), της 15.9.2021.

¹⁸ Όπως ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, στοιχεία α), β), γ) και δ).

κανονισμού. Παραδείγματος χάριν, τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, που θα καταρτιστούν από τις κυβερνήσεις των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων (βλέπε σημεία 30-36), θα είναι τα μόνα που θα καθορίζουν λεπτομερή μέτρα σχετικά με τον τρόπο υλοποίησης των προαναφερθέντων ειδικών στόχων¹⁹. Στο **παράρτημα III** παρουσιάζονται συνοπτικά οι διάφορες συμφωνίες που πρόκειται να συναφθούν.

Προϋποθέσεις για στήριξη

15 Το άρθρο 5 ορίζει δύο δέσμες προϋποθέσεων τις οποίες πρέπει να πληρούν οι χώρες προκειμένου να είναι επιλέξιμες για χρηματοδότηση:

- α) οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει «να εξακολουθήσουν [...] να προασπίζονται και να σέβονται τους ουσιαστικούς μηχανισμούς της δημοκρατίας, συμπεριλαμβανομένου του πολυκομματικού κοινοβουλευτικού συστήματος και του κράτους δικαίου, και να εγγυώνται την τήρηση όλων των υποχρεώσεων όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα, συμπεριλαμβανομένων των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες»· και
- β) η Σερβία και το Κόσοβο πρέπει «να συμμετάσχουν εποικοδομητικά στην εξομάλυνση των σχέσεών τους».

16 Η πρώτη προϋπόθεση αφορά την πρόοδο των χωρών στον τομέα των «θεμελιωδών αρχών» της διαδικασίας διεύρυνσης²⁰. Η διάταξη αυτή συμβαδίζει με παρόμοιες διατάξεις που ισχύουν για άλλα μέσα εξωτερικής δράσης. Δημιουργεί κριτήριο επιλεξιμότητας που πρέπει να πληρούν οι δικαιούχοι χώρες προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων τηρούν αυτές τις γενικές αρχές.

17 Η Επιτροπή παρακολουθεί την πρόοδο ως προς τη συμμόρφωση με αυτές τις «θεμελιώδεις αρχές» και στην τελευταία ανακοίνωσή της για τη διεύρυνση της ΕΕ σημειώνει ότι «σε ορισμένες χώρες της διεύρυνσης σημειώθηκε κάποια πρόοδος» στον τομέα των θεμελιωδών δικαιωμάτων. Επισήμανε επίσης ότι «συνεχίστηκαν ορισμένες αρνητικές τάσεις, καθώς η έμφυλη βία παρέμεινε διαδεδομένη και η ελευθερία των μέσων ενημέρωσης εξακολούθησε να παρεμποδίζεται από πολιτικά και οικονομικά συμφέροντα, γεγονός που αποδυναμώνει τον έλεγχο των δημόσιων αρχών, αφήνει περιθώρια ξένων παρεμβάσεων και υπονομεύει την πληροφόρηση

¹⁹ Άρθρο 11, παράγραφος 2, και άρθρο 13, παράγραφος 2, της πρότασης.

²⁰ Όπως ορίζεται στο άρθρο 3, παράγραφος 2, σημείο i).

σχετικά με την ΕΕ»²¹. Επιπλέον, οι πλέον πρόσφατες εκθέσεις διεύρυνσης για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων²² δείχνουν ότι ο βαθμός ετοιμότητάς τους στον τομέα «Δικαστικό σύστημα και θεμελιώδη δικαιώματα» κυμαινόταν από «κάποιο βαθμό προετοιμασίας» μέχρι έναν «μέτριο βαθμό προετοιμασίας» όσον αφορά την εφαρμογή του νομοθετικού κεκτημένου της ΕΕ στον τομέα αυτό.

18 Η δεύτερη προϋπόθεση απαιτεί δέσμευση για πλήρη εφαρμογή της **συμφωνίας σχετικά με την πορεία προς την εξομάλυνση μεταξύ Κοσόβου και Σερβίας** του Φεβρουαρίου 2023 και του παραρτήματος εφαρμογής της. Ωστόσο, το Συμβούλιο δήλωσε πρόσφατα ότι «εκφράζει τη λύπη του για το γεγονός ότι κανένα από τα δύο μέρη δεν εφαρμόζει τη συμφωνία αυτή»²³ ούτε και τις άλλες δεσμεύσεις που αναφέρονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, της πρότασης. Η δήλωση αυτή είναι αντιπροσωπευτική των προκλήσεων που θα κληθεί να αντιμετωπίσει η διευκόλυνση στο μέλλον.

19 Είναι σημαντικό η Επιτροπή να συνεχίσει να παρακολουθεί την εκπλήρωση και των δύο προϋποθέσεων στο πλαίσιο των ετήσιων εκθέσεων διεύρυνσης, όπως προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος 2, της πρότασης. Εάν μια χώρα δεν τηρήσει τις προϋποθέσεις, η Επιτροπή μπορεί να αποφασίσει να μην αποδεσμεύσει κονδύλια. Ωστόσο, χάριν αποσαφήνισης της διάταξης αυτής, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο** χρήσης της ακόλουθης διατύπωσης για την τελευταία περίοδο του άρθρου 5, παράγραφος 2: «Η Επιτροπή μπορεί να εκδώσει απόφαση με την οποία να καταλήγει στο συμπέρασμα ότι δεν πληρούνται οι προϋποθέσεις αυτές, και ~~επίσης~~ **σε μια τέτοια περίπτωση θα πρέπει να μην προβεί σε αποδέσμευση των κονδυλίων [...]**».

Κεφάλαιο II – Χρηματοδότηση και υλοποίηση

20 Οι μέγιστοι πόροι που προβλέπονται για τη διευκόλυνση ανέρχονται σε 6 δισεκατομμύρια ευρώ για το διάστημα 2024-2027. Η διευκόλυνση θα χρηματοδοτηθεί ως εξής:

- α) 2 δισεκατομμύρια ευρώ υπό μορφή μη επιστρεπτέας στήριξης (επιχορηγήσεων, προβλέψεων για την κάλυψη των δανείων και διοικητικής στήριξης) στο πλαίσιο

²¹ COM(2023) 690, Ανακοίνωση του 2023 σχετικά με την πολιτική διεύρυνσης της ΕΕ, σ. 9.

²² Δελτίο Τύπου της Επιτροπής για τη δέσμη μέτρων του 2023 για τη διεύρυνση.

²³ Συμπεράσματα του Συμβουλίου σχετικά με τη διεύρυνση, αριθ. 16707/23, 12.12.2023, σημείο 37.

του τομέα 6 του ΠΔΠ «Γειτονικές χώρες και υπόλοιπος κόσμος» σε συνέχεια της αναθεώρησης του ΠΔΠ 2021-2027²⁴ και

- β) 4 δισεκατομμύρια ευρώ υπό τη μορφή δανείων με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους που χρηματοδοτούνται μέσω δανειοληπτικών πράξεων στις χρηματοπιστωτικές αγορές (βλέπε σημεία 38-42).

21 Δεδομένου ότι, για το τρέχον ΠΔΠ, η ΕΕ έχει διαθέσει πάνω από 14 δισεκατομμύρια ευρώ στις χώρες που βρίσκονται σε προενταξιακό στάδιο (συμπεριλαμβανομένης της στήριξης προς την Τουρκία) στο πλαίσιο του ΜΠΒ III, τα ποσά που πρόκειται να παρασχεθούν μέσω της διευκόλυνσης αντιπροσωπεύουν σημαντική αύξηση της χρηματοδότησης που έχει προγραμματιστεί για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Εκτιμάται ότι η αύξηση αντιστοιχεί σε άνω του 40 % της στήριξης που έχει διατεθεί για την περίοδο χρηματοδότησης 2021-2027.

Αύξηση του προϋπολογισμού της ΕΕ

22 Για τη χρηματοδότηση της μη επιστρεπτέας στήριξης ύψους 2 δισεκατομμυρίων ευρώ στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, η Επιτροπή πρότεινε την αύξηση της χρηματοδότησης του τομέα 6 του ΠΔΠ. Η αύξηση αυτή εντάσσεται στο πλαίσιο της ενδιάμεσης αναθεώρησης του ΠΔΠ, η οποία θα περιλαμβάνει την αύξηση του ανώτατου ορίου για τον τομέα 6 του ΠΔΠ κατά 10,5 δισεκατομμύρια ευρώ (σε τρέχουσες τιμές)²⁵.

23 Αντί να αυξήσει τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο του υφιστάμενου μηχανισμού ΜΠΒ III, η Επιτροπή προέκρινε τη δημιουργία χωριστής διευκόλυνσης. Δικαιολόγησε την επιλογή αυτή υπογραμμίζοντας τις διαφορές με τον ΜΠΒ III, όπως η χρήση ενός μέσου που βασίζεται στις επιδόσεις, συμπεριλαμβανομένης της χρήσης εκ των προτέρων αιρεσιμότητας για τη χορήγηση πρόσβασης σε χρηματοδότηση, και η χρήση των δύο τρίτων της διευκόλυνσης για δάνεια. Η Επιτροπή τόνισε επίσης ότι στο πλαίσιο του ΜΠΒ III δεν είναι εφικτή η ανακατανομή κονδυλίων²⁶.

²⁴ COM(2023) 337, Πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου για την τροποποίηση του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου, άρθρο 1, παράγραφος 5, και παράρτημα Ι.

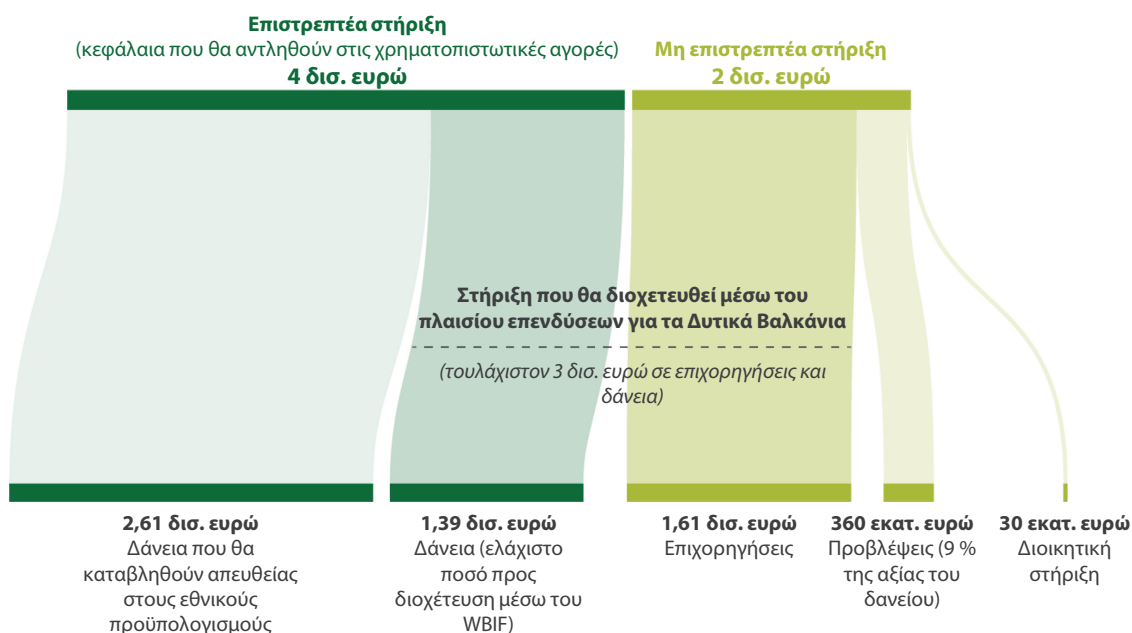
²⁵ Ανακοίνωση σχετικά με την ενδιάμεση αναθεώρηση του Πολυετούς Δημοσιονομικού Πλαισίου 2021 – 2027, σ. 6.

²⁶ Σημείο 1.5.5 του νομοθετικού δημοσιονομικού δελτίου.

Κατανομή των κονδυλίων

24 Το άρθρο 6 ρυθμίζει την κατανομή των κονδυλίων, με τα δύο τρίτα να διατίθενται για δάνεια και το ένα τρίτο για μη επιστρεπτέα στήριξη (συμπεριλαμβανομένων των επιχορηγήσεων, των προβλέψεων για την κάλυψη των δανείων και άλλων μορφών στήριξης, καθώς και της διοικητικής στήριξης) (βλέπε [γράφημα 1](#)).

Γράφημα 1 – Προϋπολογισμός για τη Διευκόλυνση

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της νομοθετικής πρότασης σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

25 Τουλάχιστον το 50 % του προβλεπόμενου συνολικού ποσού των 6 δισεκατομμυρίων ευρώ πρόκειται να διοχετευθεί μέσω του [πλαισίου επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια](#) (WBIF)²⁷. Πρόκειται για μια ειδική διεθνή επενδυτική πλατφόρμα που απαρτίζεται από την Επιτροπή, διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, διμερείς αναπτυξιακές τράπεζες των κρατών μελών της ΕΕ και διμερείς χορηγούς βοήθειας (βλέπε σημεία [43-45](#)).

26 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 4, της πρότασης, η Επιτροπή θα καθορίσει τα διαθέσιμα ποσά για κάθε δικαιούχο χώρα εφαρμόζοντας τον συνοπτικό τύπο που εκτίθεται στο παράρτημα της πρότασης και συγκεκριμένα συνδυάζοντας το ποσοστό στάθμισης μιας δικαιούχου χώρας για τον πληθυσμό και για το κατά κεφαλήν ΑΕΠ

²⁷ Άρθρο 6, παράγραφος 5, της πρότασης.

της²⁸. Η στήριξη στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα παρέχεται στις δικαιούχους χώρες με τη μορφή «χρηματοδότησης που δεν συνδέεται με τις δαπάνες», όπως ορίζεται στο άρθρο 125, παράγραφος 1, στοιχείο α), του [δημοσιονομικού κανονισμού](#).

27 Η διευκόλυνση δεν θα αντικαταστήσει τη στήριξη που παρέχεται στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων στο πλαίσιο του ΜΠΒ III. Αντιθέτως, προορίζεται να συμπληρώσει άλλες μορφές βοήθειας της ΕΕ, όπως τα διμερή και περιφερειακά προγράμματα του ΜΠΒ, καθώς και διασυνοριακά προγράμματα που συγχρηματοδοτούνται από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης²⁹. Ωστόσο, δεδομένου ότι αρκετοί από τους στόχους της προτεινόμενης διευκόλυνσης εμφανίζουν ομοιότητες με εκείνους του ΜΠΒ III (βλέπε σημείο [13](#) και [παράρτημα II](#)), είναι σημαντικό η Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στον συντονισμό της βοήθειας, όπως περιγράφεται στο άρθρο 4, παράγραφος 3, της πρότασης.

28 Ως προϋπόθεση για την αποδέσμευση κονδυλίων, το άρθρο 9, παράγραφος 3, της πρότασης απαιτεί από την Επιτροπή και κάθε χώρα των Δυτικών Βαλκανίων να συνάπτουν συμφωνίες διευκόλυνσης και δανειακές συμβάσεις. Οι συμφωνίες αυτές θα είναι νομικά δεσμευτικές και θα καθορίζουν λεπτομερείς υποχρεώσεις για τις δικαιούχους χώρες. Βάσει του άρθρου 9, παράγραφος 4, με τις συμφωνίες αυτές πρέπει να διασφαλίζεται η προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Το άρθρο 9, παράγραφος 5, στοιχείο ζ), ρυθμίζει την πρόσβαση σε δεδομένα και έγγραφα στο πλαίσιο της συμφωνίας διευκόλυνσης. Ωστόσο, η διάταξη αυτή θα ήταν σαφέστερη εάν, παράλληλα με την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Καταπολέμησης της Απάτης (OLAF), αναφερόταν και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο (βλέπε σημείο [47](#)).

Παρεκκλίσεις από τον δημοσιονομικό κανονισμό και τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ

29 Στο σύνολό της, η πρόταση περιλαμβάνει επτά παρεκκλίσεις από τον δημοσιονομικό κανονισμό και μία από τον κανονισμό για τον Μηχανισμό Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας — Παγκόσμια Ευρώπη ([κανονισμός ΜΓΑΔΣ](#)). Οι

²⁸ Παράρτημα της [COM\(2023\) 692](#), πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

²⁹ [Κανονισμός \(ΕΕ\) 2021/1059](#) για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (Interreg) ο οποίος υποστηρίζεται από το ΕΤΠΑ και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης.

περισσότερες από αυτές παρέχουν στη διευκόλυνση την αναγκαία ευελιξία για τη χρήση των μη δαπανηθέντων κονδυλίων σε άλλο έτος και τη δυνατότητα διοχέτευσης μέρους των δανείων μέσω του WBIF. Όλες οι παρεκκλίσεις παρατίθενται στο [παράρτημα IV](#).

Κεφάλαιο III – Θεματολογία μεταρρυθμίσεων

Θεματολογία μεταρρυθμίσεων που θα υποβληθούν από τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων

30 Προκειμένου να λάβουν χρηματοδότηση, οι κυβερνήσεις των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων πρέπει να καταρτίσουν θεματολογία μεταρρυθμίσεων στα οποία θα καθορίζονται «τα κυριότερα μέτρα που προτίθεται να λάβει κάθε δικαιούχος κατά την περίοδο 2024-2027 για την επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης και της σύγκλισης με την ΕΕ»³⁰. Κάθε θεματολόγιο μεταρρυθμίσεων «θα χρησιμεύσει ως γενικό πλαίσιο για την επίτευξη των στόχων της [...] διευκόλυνσης»³¹.

31 Τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων πρέπει να περιλαμβάνουν ένα σύνολο όρων πληρωμής που θα συνδέονται με τις σκοπούμενες μεταρρυθμίσεις³². Η Επιτροπή θα τα αξιολογήσει και θα τα εγκρίνει μέσω εκτελεστικών αποφάσεων της³³. Η συγκεκριμένη διαδικασία κατάρτισης των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων ενισχύει ασφαλώς τον ενστερνισμό τους από τις χώρες. Ωστόσο, αφήνει επίσης σημαντικά περιθώρια στις κυβερνήσεις των Δυτικών Βαλκανίων να σχεδιάσουν τους όρους εκταμίευσης. Στην πράξη, τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων αποτελούν αντικείμενο διαβούλευσης με την Επιτροπή πριν από την υποβολή τους από τις δικαιούχους χώρες. Ωστόσο, είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η πρόταση δεν επιτρέπει ρητά στην Επιτροπή να ζητήσει από τις κυβερνήσεις να επανεξετάσουν ή/και να τροποποιήσουν τα σχέδια των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων. Δεδομένων των κινδύνων που περιγράφονται κατωτέρω, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο** τροποποίησης του άρθρου 14 κατά τρόπο ώστε η Επιτροπή να μπορεί όχι μόνο να *διατυπώνει παρατηρήσεις* σχετικά με τα σχέδια θεματολογίων μεταρρυθμίσεων, αλλά και να απαιτεί από τις κυβερνήσεις των Δυτικών Βαλκανίων να τα *επανεξετάσουν ή/και να τα τροποποιήσουν* αναλόγως. Μια τέτοια αναθεώρηση

³⁰ Αιτιολογική έκθεση της πρότασης, σ. 2.

³¹ Αιτιολογική σκέψη 24 της πρότασης.

³² Άρθρο 12, παράγραφος 1, της πρότασης.

³³ Άρθρα 14 και 15 της πρότασης.

θα ευθυγραμμίζονται με τη διαδικασία έγκρισης των διασυνοριακών προγραμμάτων στα οποία συμμετέχουν οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων³⁴.

32 Υπάρχει κίνδυνος οι όροι εκταμίευσης που θα καθοριστούν στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων να μην είναι αρκετά φιλόδοξοι και οι υποκείμενοι δείκτες να μην είναι επαρκώς σαφείς και μετρήσιμοι. Το 2022, στην ειδική έκθεσή μας σχετικά με το κράτος δικαίου³⁵, καταλήξαμε στο συμπέρασμα ότι η δράση της ΕΕ είχε περιορισμένο συνολικό αντίκτυπο στην προώθηση των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων στον τομέα του κράτους δικαίου, οι οποίες αποτελούν αναγκαία προϋπόθεση της διαδικασίας διεύρυνσης της ΕΕ. Συστήσαμε στην Επιτροπή να θέσει στρατηγικούς στόχους για κάθε χώρα διεύρυνσης, καθορίζοντας δείκτες τελικού αντικτύπου και σχετικά ορόσημα όσον αφορά τις θεμελιώδεις μεταρρυθμίσεις³⁶. Για τον λόγο αυτό, η Επιτροπή θα πρέπει να είναι σε θέση να απαιτεί από τις χώρες να επανεξετάσουν ή να τροποποιήσουν τους όρους εκταμίευσης και, κατά περίπτωση, να συμπεριλάβουν τέτοιους δείκτες στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων.

33 Μια ακόμη παρατήρηση που έχει διατυπωθεί σε προηγούμενες ειδικές εκθέσεις μας είναι ότι η βιωσιμότητα των μεταρρυθμίσεων είναι δύσκολο να εξασφαλιστεί, ιδίως λόγω της ανεπαρκούς διοικητικής ικανότητας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων³⁷. Στην πρόταση δεν προσδιορίζεται σαφώς με ποιον τρόπο η Επιτροπή προτίθεται να μετριάσει τον συγκεκριμένο κίνδυνο για τη βιωσιμότητα. Η μόνη προϋπόθεση που τίθεται για την αποδέσμευση των κονδυλίων είναι η δικαιούχος να μην «έχει αναιρέσει» τα μέτρα που είχε εκπληρώσει σε ικανοποιητικό βαθμό προηγουμένως³⁸. Στην περίπτωση των θεμελιωδών μεταρρυθμίσεων, η βιωσιμότητα έχει αυξημένη σημασία, καθώς αποτελεί επίσης προϋπόθεση για τη χορήγηση στήριξης στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, σύμφωνα με το άρθρο 5, παράγραφος 1, της πρότασης (βλέπε σημεία **15-19**).

³⁴ Άρθρο 18, παράγραφοι 3 και 4, του [κανονισμού \(ΕΕ\) 2021/1059](#) για τις ειδικές διατάξεις που διέπουν τον στόχο «Ευρωπαϊκή εδαφική συνεργασία» (κανονισμός Interreg) ο οποίος στηρίζεται από το ΕΤΠΑ και τους μηχανισμούς εξωτερικής χρηματοδότησης.

³⁵ [Ειδική έκθεση 01/2022](#), με τίτλο «Ενωσιακή στήριξη για το κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια – παρά τις προσπάθειες, εξακολουθούν να υπάρχουν θεμελιώδη προβλήματα».

³⁶ [Ειδική έκθεση 01/2022](#), Σύσταση 1 – Ενίσχυση του μηχανισμού προώθησης των μεταρρυθμίσεων στον τομέα του κράτους δικαίου κατά τη διαδικασία διεύρυνσης.

³⁷ [Ειδική έκθεση 01/2022](#), σημείο 32· και [ειδική έκθεση 21/2016](#) σχετικά με την προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων στα Δυτικά Βαλκάνια.

³⁸ Άρθρο 21, παράγραφος 2, της πρότασης.

34 Η απαίτηση να υποβάλλονται οι αιτήσεις πληρωμών από τις δικαιούχους χώρες δύο φορές ετησίως έχει ως σκοπό να επιτρέψει στην Επιτροπή να ελέγχει αν πληρούνται οι σχετικοί όροι πριν από την εκταμίευση των κονδυλίων. Εάν η Επιτροπή κρίνει ότι η πρόοδος των μεταρρυθμίσεων δεν έχει υπάρξει ικανοποιητική, δύναται να μην αποδεσμεύσει τα αντίστοιχα ποσά έως ότου η δικαιούχος χώρα εκπληρώσει τους σχετικούς όρους³⁹. Σε περίπτωση που δικαιούχος χώρα δεν έχει λάβει τα αναγκαία μέτρα εντός 12 μηνών από την αρχική αρνητική αξιολόγηση (ή εντός 24 μηνών κατά το πρώτο έτος εφαρμογής), η Επιτροπή θα μειώσει τη συνολική στήριξη κατ' αναλογία προς το μέρος που αντιστοιχεί στους σχετικούς όρους πληρωμής (συμπεριλαμβανομένου του ποσοστού που θα διοχετευθεί μέσω του WBIF)⁴⁰.

35 Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για το γεγονός ότι η Επιτροπή έχει αυξήσει τη χρήση της αιρεσιμότητας για τη χρηματοδότηση μέσω της διευκόλυνσης. Η νέα αυτή προσέγγιση συνάδει με την προηγούμενη σύστασή μας προς την Επιτροπή να ενισχύσει τον μηχανισμό για την προώθηση των μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο της διαδικασίας διεύρυνσης⁴¹. Σύμφωνα με την πρόταση, εάν μια χώρα δεν πληροί τους όρους πληρωμής, η Επιτροπή μπορεί να αναδιανείμει μέρος ή το σύνολο της χρηματοδότησης μεταξύ άλλων δικαιούχων⁴². Αυτό παρέχει ακόμη ισχυρότερο κίνητρο στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων να προβούν σε μεταρρυθμίσεις. Ωστόσο, η έννοια της «ικανοποιητικής εκπλήρωσης» των όρων, βάσει των οριζόμενων στο άρθρο 21, παράγραφος 2, είναι επί της ουσίας ασαφής. Το κριτήριο βάσει του οποίου ενεργοποιείται η «πλήρη[ς] ή μερική αποδέσμευση των κονδυλίων» είναι επίσης ασαφές⁴³. Ως εκ τούτου, η **Επιτροπή καλείται να εξετάσει το ενδεχόμενο** ανάπτυξης εσωτερικής καθοδήγησης για την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης των όρων πληρωμής που καθορίζονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων. Η καθοδήγηση θα πρέπει επίσης να καλύπτει τυχόν περιπτώσεις ανατροπής των προϋποθέσεων που πληρούνταν προηγουμένως.

36 Τέλος, η Επιτροπή μπορεί να μειώσει τη στήριξη που πρόκειται να καταβληθεί, εάν διαπιστωθούν περιπτώσεις ή διατυπωθούν σοβαρές ανησυχίες για παρατυπίες,

³⁹ Άρθρο 21, παράγραφος 4, της πρότασης.

⁴⁰ Άρθρο 21, παράγραφος 5, της πρότασης.

⁴¹ [Ειδική έκθεση 01/2022](#), Σύσταση 3 – Ενίσχυση της χρήσης της αιρεσιμότητας στο πλαίσιο του ΜΠΒ III.

⁴² Άρθρο 21, παράγραφος 8, και αιτιολογικές σκέψεις 19 και 39 της πρότασης.

⁴³ Άρθρο 12, παράγραφος 1, της πρότασης.

απάτη, διαφθορά και συγκρούσεις συμφερόντων και η δικαιούχος χώρα δεν έχει λάβει τα κατάλληλα διορθωτικά μέτρα⁴⁴. Μπορεί επίσης να βασίσει την απόφασή της αυτή σε πληροφορίες που παρέχει η OLAF. Ωστόσο, στο πλαίσιο αυτό δεν γίνεται αναφορά στις εκθέσεις του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου. Ως εκ τούτου, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο** ρητής αναφοράς των εκθέσεων του ΕΕΣ στο τέλος του άρθρου 21, παράγραφος 7.

Προχρηματοδότηση

37 Μετά την υποβολή των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων, οι χώρες των Δυτικών Βαλκανίων μπορούν να ζητήσουν πληρωμή προχρηματοδότησης⁴⁵. Με την επιφύλαξη των ειδικών όρων που ορίζονται στο άρθρο 20, θα μπορούσαν να λάβουν προχρηματοδότηση ύψους έως και 7 % της συνολικής στήριξης που προβλέπεται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Η προχρηματοδότηση θα μπορούσε επομένως να αγγίζει το ποσό των 390 εκατομμυρίων ευρώ.

Δάνεια με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους

38 Η προτεινόμενη διευκόλυνση πρόκειται να διαθέσει 4 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Η Επιτροπή πρόκειται να χρηματοδοτήσει τα δάνεια με δανεισμό των αναγκαίων κεφαλαίων από τις κεφαλαιαγορές ή από χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, εφαρμόζοντας παράλληλα τη *διαφοροποιημένη στρατηγική χρηματοδότησης* που θεσπίστηκε το 2022 από την ΕΕ ως γενική μέθοδο δανεισμού⁴⁶. Τα δάνεια θα χορηγούνται με ιδιαίτερα ευνοϊκούς όρους, με την αποπληρωμή του κεφαλαίου να αρχίζει μόλις από το 2034 και τη μέγιστη διάρκεια του δανείου να φθάνει τα 40 έτη⁴⁷. Αυτό σημαίνει ότι η λήξη του δανείου εκτείνεται ακόμη πιο πέρα από την 35ετία που ισχύει για τα δάνεια που χορηγήθηκαν στην Ουκρανία το 2023⁴⁸.

⁴⁴ Άρθρο 21, παράγραφος 7, της πρότασης.

⁴⁵ Άρθρο 20 της πρότασης.

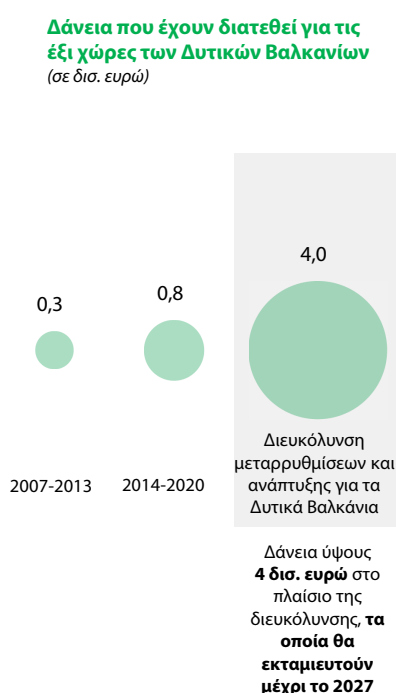
⁴⁶ Βλέπε επίσης τη [γνώμη 07/2022](#) σχετικά με τη διαφοροποιημένη στρατηγική χρηματοδότησης.

⁴⁷ Αιτιολογική σκέψη 36 και άρθρο 17 της πρότασης.

⁴⁸ Αιτιολογική σκέψη 27 του [κανονισμού 2022/2463](#) σχετικά με τη θέσπιση μέσου για την παροχή στήριξης στην Ουκρανία το 2023 (μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή +) της 14.12.2022.

39 Αξίζει να σημειωθεί ότι με τα δάνεια που προτείνονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης θα καταγραφεί σημαντική αύξηση σε σύγκριση με τα δανεισθέντα στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων ποσά στο πλαίσιο προηγούμενων ΠΔΠ. Στο [γράφημα 2](#) παρουσιάζεται σύγκριση των προηγούμενως χορηγηθέντων δανείων με αυτά που προτείνονται επί του παρόντος.

Γράφημα 2 – Μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή και δάνεια που προτείνονται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του εγγράφου εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής [SWD \(2023\) 244](#) που συνοδεύει την έκθεση της Επιτροπής σχετικά με την υλοποίηση της μακροοικονομικής χρηματοδοτικής συνδρομής προς τρίτες χώρες το 2022 (παράρτημα 1) και της [πρότασης για τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια](#).

40 Κατ' απαίτηση του άρθρου 211, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού κανονισμού, τα προτεινόμενα δάνεια θα υποστηρίζονται από προβλέψεις που θα καταβάλλονται στο κοινό ταμείο προβλέψεων της ΕΕ. Το άρθρο 18, παράγραφος 1, της πρότασης ορίζει τον συντελεστή προβλέψεων στο 9 % της αξίας του δανείου. Υπάρχει αντιστοιχία με τον τυπικό συντελεστή προβλέψεων που ορίζεται στο άρθρο 31, παράγραφος 5, του [κανονισμού ΜΓΑΔΣ](#) για τη μακροοικονομική χρηματοδοτική συνδρομή και με το επιτόκιο που ίσχυε προηγούμενως για δάνεια προς τρίτες χώρες. Οι προβλέψεις θα καταβληθούν από το σκέλος επιχορηγήσεων της διευκόλυνσης, με το συνολικό τους ύψος να φθάνει τα 360 εκατομμύρια ευρώ (βλέπε [γράφημα 1](#) ανωτέρω). Το άρθρο 18, παράγραφος 1, της πρότασης επιτρέπει επίσης

στην Επιτροπή να καταβάλλει σταδιακά τις προβλέψεις παράλληλα με την εκταμίευση των δανείων.

41 Σε προηγούμενες γνώμες μας, ασκήσαμε κριτική στην Επιτροπή για το γεγονός ότι δεν συνέστησε προβλέψεις για δάνεια που χορηγήθηκαν στην Ουκρανία και επισημάναμε τους κινδύνους που ενέχει η εγγύηση των δανείων απευθείας από τον προϋπολογισμό της ΕΕ⁴⁹. Ως εκ τούτου, χαιρετίζουμε την απόφαση της Επιτροπής να προτείνει την τυπική προσέγγιση της κάλυψης των δανείων στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων με πρόβλεψη 9 %.

42 Το άρθρο 18, παράγραφος 2, απαιτεί επίσης από την Επιτροπή να επανεξετάζει τον συντελεστή προβλέψεων «τουλάχιστον ανά τριετία». Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα εξουσιοδοτηθεί να εκδίδει κατ' εξουσιοδότηση πράξεις (βλέπε σημείο 54). Η συχνότητα επανεξέτασης του συντελεστή προβλέψεων ευθυγραμμίζεται με τις απαιτήσεις του άρθρου 211, παράγραφος 1, του δημοσιονομικού κανονισμού. Ωστόσο, δεδομένου ότι η διευκόλυνση προορίζεται να λειτουργήσει έως το τέλος του 2028, στην πράξη η Επιτροπή θα επαναξιολογήσει τον συντελεστή προβλέψεων άπαξ κατά τη διάρκεια λειτουργίας της διευκόλυνσης.

Πλαίσιο επενδύσεων για τα Δυτικά Βαλκάνια (WBIF)

43 Τουλάχιστον το ήμισυ του συνόλου των κονδυλίων της διευκόλυνσης, δηλαδή τουλάχιστον 3 δισεκατομμύρια ευρώ, θα διοχετευθεί μέσω του WBIF (Western Balkans Investment Framework). Το εν λόγω πλαίσιο εφαρμόζεται από το 2009 και πρόκειται για μια κοινή χρηματοδοτική πλατφόρμα της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, χρηματοπιστωτικών οργανισμών, των κρατών μελών της ΕΕ και της Νορβηγίας, με στόχο την ενίσχυση της συνεργασίας στις επενδύσεις του δημόσιου και του ιδιωτικού τομέα για την κοινωνικοοικονομική ανάπτυξη της περιοχής και τη συμβολή στην ευρωπαϊκή ολοκλήρωση των Δυτικών Βαλκανίων⁵⁰. Οι δικαιούχοι χώρες συμμετέχουν στην εν λόγω πλατφόρμα ως παρατηρήτριες. Η γραμματεία του WBIF φιλοξενείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή και, επί του παρόντος, τα συμμετέχοντα διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα είναι τα εξής:

⁴⁹ Γνώμη 07/2022 σχετικά με τη θέσπιση διαφοροποιημένης στρατηγικής χρηματοδότησης, ιδίως σημεία 15-17· και γνώμη 03/2023 σχετικά με τη διευκόλυνση για την Ουκρανία, σημεία 38-45 και 76.

⁵⁰ Δελτίο Τύπου — «European Commission announces additional €680 million investment package for the Western Balkans under the Economic and Investment Plan», της 13.12.2023.

- 1) Τράπεζα Ανάπτυξης του Συμβουλίου της Ευρώπης·
- 2) Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ)·
- 3) Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων·
- 4) Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας, συμπεριλαμβανομένου του Διεθνούς Οργανισμού Χρηματοδότησης·
- 5) Kreditanstalt für Wiederaufbau (γερμανική αναπτυξιακή τράπεζα)·
- 6) Agence Française de Développement (γαλλικός οργανισμός ανάπτυξης).

44 Σύμφωνα με το άρθρο 6, παράγραφος 5, της πρότασης, η χρηματοδότηση που διοχετεύεται μέσω του WBIF θα περιλαμβάνει το σύνολο των επιχορηγήσεων που διατίθενται στο πλαίσιο της διευκόλυνσης (περίπου 1,6 δισεκατομμύρια ευρώ) και τουλάχιστον 1,4 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια (βλέπε [γράφημα 1](#) ανωτέρω). Στο άρθρο 19, παράγραφος 1, διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η χρηματοδότηση αυτή θα στηρίξει «επενδύσεις σε υποδομές». Για να δοθεί μια ακριβής εικόνα σχετικά με τη σκοπούμενη χρηματοδότηση ύψους 3 δισεκατομμυρίων ευρώ, αξίζει να σημειωθεί ότι, μεταξύ 2009 και 2023, η Επιτροπή συνεισέφερε στο WBIF περίπου 2,94 δισεκατομμύρια ευρώ σε επιχορηγήσεις του ΜΠΒ για επενδύσεις σε υποδομές (εκ των οποίων 1,59 δισεκατομμύρια ευρώ την περίοδο 2021-2023 στο πλαίσιο του ΜΠΒ III).

45 Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι η χρηματοδότηση μέσω του WBIF προβλέπεται να αποδεσμευθεί σταδιακά ανάλογα με την πρόοδο των χωρών όσον αφορά τις μεταρρυθμίσεις που ορίζονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων⁵¹. Κάθε έξι μήνες, με κάθε απόφαση που εγκρίνει την αποδέσμευση κονδυλίων (όπως ορίζεται στο άρθρο 21, παράγραφος 3, της πρότασης), η Επιτροπή θα αποφασίζει επίσης σχετικά με το ποσοστό των πληρωμών που θα διατεθούν μέσω του WBIF ή μέσω των εθνικών προϋπολογισμών των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων.

⁵¹ Άρθρο 19, παράγραφοι 5, 6 και 7, της πρότασης.

Κεφάλαιο VI – Προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης

Δικαιώματα ελέγχου του ΕΕΣ

46 Στην πρόταση τονίζεται η ανάγκη να ενισχυθούν περαιτέρω οι μηχανισμοί ελέγχου και δικλίδων ελέγχου στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Αναγνωρίζονται επίσης ρητώς τα (απορρέοντα από τα άρθρα 285 και 287 ΣΛΕΕ) δικαιώματα ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σχετικά με τα κονδύλια που θα δαπανηθούν στο πλαίσιο της διευκόλυνσης. Ειδικότερα, το άρθρο 9, παράγραφος 4, της πρότασης ορίζεται ότι η συμφωνία διευκόλυνσης, οι δανειακές συμβάσεις και οι συμφωνίες που συνάπτονται με πρόσωπα ή οντότητες που είναι αποδέκτες κονδυλίων της Ένωσης, «διασφαλίζουν ότι τηρούνται οι υποχρεώσεις που ορίζονται στο άρθρο 129 του [δημοσιονομικού κανονισμού σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της Ένωσης]». Ωστόσο, θα ήταν καλό να αποσαφηνιστεί η διατύπωση ορισμένων διατάξεων της πρότασης.

Πρόσβαση σε έγγραφα στο πλαίσιο της συμφωνίας διευκόλυνσης

47 Πρώτον, με το άρθρο 9 της πρότασης επιβάλλεται υποχρέωση προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ μέσω της συμφωνίας διευκόλυνσης που θα συναφθεί με κάθε δικαιούχο χώρα. Ειδικότερα, η συμφωνία διευκόλυνσης θα καθορίζει λεπτομερείς διατάξεις σχετικά με «τη δέσμευση της δικαιούχου να σημειώσει πρόοδο προς την κατεύθυνση αποδοτικότερων και αποτελεσματικότερων συστημάτων ελέγχου (...)»⁵² και «τη διαχείριση, τις δικλίδες ελέγχου, την εποπτεία, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, την υποβολή εκθέσεων και τον έλεγχο στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, καθώς και με τις επισκοπήσεις συστημάτων, τις έρευνες, τα μέτρα καταπολέμησης της απάτης και τη συνεργασία»⁵³. Ωστόσο, όπως εξηγείται στο σημείο 28, το άρθρο 9, παράγραφος 5, στοιχείο ζ), σχετικά με την πρόσβαση σε δεδομένα και έγγραφα θα ήταν σαφέστερο, εάν ανέφερε και το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο μαζί με την Επιτροπή και την OLAF. Ως εκ τούτου, προκειμένου να αποφευχθούν παρανοήσεις σχετικά με τα δικαιώματα ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο** ρητής αναφοράς του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου στο άρθρο 9, παράγραφος 5, στοιχείο ζ).

⁵² Άρθρο 9, παράγραφος 5, στοιχείο α), της πρότασης.

⁵³ Άρθρο 9, παράγραφος 5, στοιχείο γ), της πρότασης.

Πρόσβαση σε έγγραφα στο πλαίσιο του WBIF

48 Όπως προαναφέρθηκε, τουλάχιστον το ήμισυ της χρηματοδότησης από τη διευκόλυνση (συμπεριλαμβανομένων όλων των επιχορηγήσεων) θα διοχετεύεται μέσω κοινού ταμείου που θα συσταθεί στο πλαίσιο του WBIF και θα τελεί υπό τη διαχείριση της ETAA και της ΕΤΕπ. Τα ποσά αυτά θα εκτελούνται υπό καθεστώς *έμμεσης διαχείρισης* από διεθνή χρηματοπιστωτικά ιδρύματα, όπως ορίζεται στο άρθρο 62, παράγραφος 1, στοιχείο γ), του δημοσιονομικού κανονισμού. Οι γενικοί όροι του κοινού ταμείου παρέχουν ρητά στο Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο δικαιώματα ελέγχου, συμπεριλαμβανομένων της πρόσβασης στα έγγραφα και του δικαιώματος διενέργειας επιτόπιων επισκέψεων, εφόσον συντρέχει ανάγκη⁵⁴. Ωστόσο, πρέπει να σημειωθεί ότι, κατά το παρελθόν, ένα από τα έξι χρηματοπιστωτικά ιδρύματα που συμμετείχαν στο WBIF, ο Όμιλος της Παγκόσμιας Τράπεζας, είχε εμποδίσει την πρόσβαση του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου σε έγγραφα απαραίτητα για την ορθή διενέργεια των ελεγκτικών εργασιών του⁵⁵.

Δικαιώματα ελέγχου σχετικά με τις δανειακές συμβάσεις

49 Το άρθρο 22, παράγραφος 2, στοιχείο δ), της πρότασης ορίζει ότι η συμφωνία διευκόλυνσης πρέπει να προβλέπει την υποχρέωση κάθε δικαιούχου χώρας «να εξουσιοδοτήσει ρητά την Επιτροπή, την OLAF, το Ελεγκτικό Συνέδριο και, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία να ασκούν τα δικαιώματά τους». Ωστόσο, σε αντίθεση με το άρθρο 9, παράγραφος 4, της πρότασης που επιβάλλει υποχρέωση προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ, το άρθρο 22, παράγραφος 2, δεν αναφέρεται ρητά στις δανειακές συμβάσεις. Για λόγους σαφήνειας και συνέπειας, και προκειμένου να αποφευχθεί οποιαδήποτε παρανόηση σχετικά με τα δικαιώματα ελέγχου του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο** ρητής μνείας των δανειακών συμβάσεων παράλληλα με τη συμφωνία διευκόλυνσης στο άρθρο 22, παράγραφος 2.

Εθνικά συστήματα εσωτερικών δικλίδων και εθνικές αρχές ελέγχου

50 Για τα δάνεια που καταβάλλονται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς, η Επιτροπή θα βασίζεται στα υφιστάμενα συστήματα εσωτερικών δικλίδων («εσωτερικού ελέγχου» στην πρόταση) των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων⁵⁶. Η

⁵⁴ Γενικοί όροι του κοινού ευρωπαϊκού ταμείου για τα Δυτικά Βαλκάνια, όπως τροποποιήθηκαν τελευταία στις 6.9.2023, σημείο 5.11. «Έλεγχος της Επιτροπής», σ. 35.

⁵⁵ Ετήσια έκθεση του ΕΕΣ για το 2018 της 8.10.2019, πλαίσιο 6, σ. 285.

⁵⁶ Άρθρο 23, παράγραφος 1, της πρότασης.

προσέγγιση αυτή ευθυγραμμίζεται με τον ΜΠΒ III, στο πλαίσιο του οποίου ένα μέρος των κονδυλίων της ΕΕ εκτελείται υπό *έμμεση διαχείριση* (με εξαιρέσεις τη Βοσνία-Ερζεγοβίνη και το Κόσοβο) και η θεσμική δομή προσδιορίζεται στις χρηματοδοτικές συμφωνίες-πλαίσιο εταιρικής σχέσης που συνάπτονται με τις χώρες⁵⁷. Βάσει του προτεινόμενου κανονισμού, οι εθνικές οντότητες πρέπει «να διατηρούν τακτικό διάλογο με το Ευρωπαϊκό Ελεγκτικό Συνέδριο, την OLAF και, κατά περίπτωση, την Ευρωπαϊκή Εισαγγελία»⁵⁸.

51 Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για το γεγονός ότι η Επιτροπή επέλεξε μια εδραιωμένη θεσμική δομή. Ωστόσο, στις τελευταίες εκθέσεις διεύρυνσης του Νοεμβρίου 2023 επισημαίνεται ότι ο βαθμός ετοιμότητας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στον τομέα της δημοσιονομικής διαχείρισης κυμαινόταν από «έναν ορισμένο βαθμό προετοιμασίας» μέχρι «μέτριο βαθμό προετοιμασίας» (βλέπε [παράρτημα V](#)). Επίσης, δεν είναι σαφές σε ποιες οντότητες αναφέρεται επακριβώς ο όρος «εθνικές ελεγκτικές αρχές» στο άρθρο 23. Η Επιτροπή μάς ενημέρωσε ότι η διάταξη αυτή αφορά τα εθνικά ανώτατα όργανα ελέγχου που είναι επιφορτισμένα με τον έλεγχο των εθνικών προϋπολογισμών. Η διάταξη αυτή δεν αφορά τις αρχές ελέγχου του ΜΠΒ που έχουν συσταθεί για την έμμεση διαχείριση των κονδυλίων του μηχανισμού.

52 Αξίζει να σημειωθεί ότι η διευκόλυνση αποσκοπεί στην ενίσχυση των συστημάτων ελέγχου και δικλίδων των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων. Το άρθρο 23, παράγραφος 1, ορίζει ότι «[τ]α θεματολόγια μεταρρυθμίσεων, κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής τους, δίνουν προτεραιότητα σε μεταρρυθμίσεις που σχετίζονται με το διαπραγματευτικό κεφάλαιο 32, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των δημόσιων οικονομικών και τον εσωτερικό έλεγχο (...)», καθώς και σε άλλα μέτρα σχετικά με την καταπολέμηση της απάτης, της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος. Ωστόσο, η πρόταση θα ήταν ακόμη σαφέστερη, εάν οι προτεραιότητες αυτές αναφέρονταν επίσης ρητώς στο άρθρο 13 σχετικά με το περιεχόμενο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων (βλέπε σημεία [30-36](#)). Ως εκ τούτου, η **Επιτροπή και οι νομοθέτες καλούνται να εξετάσουν το ενδεχόμενο να αναφέρουν τις προτεραιότητες αυτές στο άρθρο 13, παράγραφος 1, της πρότασης.**

⁵⁷ Βλέπε, παραδείγματος χάριν, τη [χρηματοδοτική συμφωνία-πλαίσιο εταιρικής σχέσης](#) μεταξύ της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και της Δημοκρατίας της Αλβανίας, ιδίως τα άρθρα 10, 11 και 50.

⁵⁸ Άρθρο 23, παράγραφος 3, της πρότασης.

Κεφάλαιο V – Παρακολούθηση, υποβολή εκθέσεων και αξιολόγηση

53 Με το άρθρο 24 της πρότασης απαιτείται από την Επιτροπή να παρακολουθεί την υλοποίηση της διευκόλυνσης και να καταρτίζει ετήσια έκθεση σχετικά με την επιτευχθείσα πρόοδο. Η πρόταση διευκρινίζει επίσης ότι οι δείκτες που χρησιμοποιούνται για την παρακολούθηση της διευκόλυνσης πρέπει να είναι «συναφείς, στο μέτρο του δυνατού, με τους βασικούς εταιρικούς δείκτες που περιλαμβάνονται στο πλαίσιο αποτελεσμάτων του Μηχανισμού Προενταξιακής Βοήθειας (ΜΠΒ III), στο πλαίσιο μέτρησης αποτελεσμάτων του ETBA+ και στο WBIF»⁵⁹. Εκφράζουμε την ικανοποίησή μας για την προσέγγιση αυτή, δεδομένου ότι η χρήση δεικτών που συνάδουν με εκείνους που ορίζονται στον [κανονισμό ΜΠΒ III](#) προσφέρει στη διευκόλυνση το πλεονέκτημα να ευθυγραμμίζεται με άλλες μορφές προενταξιακής βοήθειας. Παρέχει επίσης τη δυνατότητα συγκέντρωσης των αποτελεσμάτων, ενώ διευκολύνει την παρακολούθηση της προόδου προς την επίτευξη των στόχων της διευκόλυνσης. Επιπλέον, το άρθρο 25 της πρότασης απαιτεί από την Επιτροπή να διενεργήσει εκ των υστέρων αξιολόγηση της διευκόλυνσης μεταξύ 2028 και 2031.

Κεφάλαιο VI – Τελικές διατάξεις

54 Βάσει του άρθρου 26, ανατίθεται στην Επιτροπή η εξουσία έκδοσης κατ' εξουσιοδότηση πράξεων για την τροποποίηση του συντελεστή προβλέψεων σχετικά με τα δάνεια, σύμφωνα με τα οριζόμενα στο άρθρο 18, παράγραφος 3, της πρότασης. Όπως αναφέρεται στο σημείο [42](#), η Επιτροπή θα επαναξιολογήσει τον συντελεστή προβλέψεων άπαξ κατά τη διάρκεια ισχύος της διευκόλυνσης.

Νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο

55 Το νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο προβλέπει σημαντική αύξηση των διοικητικών και ανθρώπινων πόρων για τη διευκόλυνση. Από το δελτίο προκύπτει ότι οι διοικητικές δαπάνες θα ανέλθουν συνολικά σε περίπου 34 εκατομμύρια ευρώ για την περίοδο 2024-2027⁶⁰. Από το ποσό αυτό, 4 020 000 ευρώ θα καταλογιστούν στον τομέα 7 του ΠΔΠ «Ευρωπαϊκή δημόσια διοίκηση».

⁵⁹ Άρθρο 13, παράγραφος 2, της πρότασης.

⁶⁰ Νομοθετικό δημοσιονομικό δελτίο, σ. 48.

56 Οι απαιτούμενοι ανθρώπινοι πόροι για την Επιτροπή εκτιμήθηκαν σε 24 ισοδύναμα πλήρους απασχόλησης. Σε αυτά περιλαμβάνονται έξι μόνιμοι και έκτακτοι υπάλληλοι και 18 θέσεις όπου απασχολούνται κυρίως συμβασιούχοι υπάλληλοι. Από τους 24 υπαλλήλους, οι εννέα θα τοποθετηθούν στις αντιπροσωπείες της ΕΕ στις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Τελικές παρατηρήσεις

57 Μία από τις απαιτήσεις για την προσχώρηση στην ΕΕ είναι η ύπαρξη λειτουργικής οικονομίας της αγοράς. Ωστόσο, η οικονομική σύγκλιση των Δυτικών Βαλκανίων με την ΕΕ θεωρείται εδώ και πολλά χρόνια ανεπαρκής. Η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια, ώστε να τονωθεί η οικονομική τους ανάπτυξη και να αυξηθεί η σύγκλιση προς το μέσο επίπεδο εισοδήματος των κρατών μελών της ΕΕ. Η προτεινόμενη διευκόλυνση προβλέπεται να παράσχει στήριξη ύψους έως 6 δισεκατομμυρίων ευρώ, με 2 δισεκατομμύρια ευρώ υπό μορφή μη επιστρεπτέας στήριξης και 4 δισεκατομμύρια ευρώ σε δάνεια. Τα ποσά αντιπροσωπεύουν σημαντική αύξηση – που εκτιμάται σε πάνω από 40 %— της προβλεπόμενης χρηματοδότησης για τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων κατά την περίοδο χρηματοδότησης 2021-2027. Δεδομένου ότι αρκετοί από τους στόχους της προτεινόμενης διευκόλυνσης είναι παρόμοιοι με εκείνους του ΜΠΒ III, είναι σημαντικό η Επιτροπή να δώσει ιδιαίτερη προσοχή στον συντονισμό της βοήθειας. Η πρόταση προβλέπει την κάλυψη των δανείων με πρόβλεψη ύψους 9 %. Πρόκειται για τον τυπικό συντελεστή προβλέψεων που εφαρμόζεται για δάνεια προς τρίτες χώρες με σκοπό την προστασία του προϋπολογισμού της ΕΕ από πιθανές ζημιές.

58 Η πρόταση εισάγει αυστηρότερους όρους για τη χρηματοδότηση στο πλαίσιο της διευκόλυνσης, καθώς συνδέει τις πληρωμές με την εκπλήρωση των προϋποθέσεων που θα καθοριστούν στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων. Ωστόσο, αφήνει πολλές πτυχές να καθοριστούν στο πλαίσιο μεταγενέστερων συμφωνιών, οι οποίες θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος του κανονισμού για τη θέσπιση της διευκόλυνσης. Ειδικότερα, τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων που πρόκειται να υποβληθούν από τις κυβερνήσεις των Δυτικών Βαλκανίων σε διαβούλευση με την Επιτροπή θα πρέπει να καθορίζουν σαφείς όρους για την εκταμίευση της στήριξης.

59 Η Επιτροπή θα βασιστεί σε ένα ήδη εδραιωμένο πλαίσιο συνεργασίας με τις χώρες των Δυτικών Βαλκανίων. Τουλάχιστον το ήμισυ των κονδυλίων της διευκόλυνσης (συμπεριλαμβανομένων όλων των επιχορηγήσεων) θα διοχετεύεται μέσω του WBIF, μιας επενδυτικής πλατφόρμας που λειτουργεί από το 2009. Για τα δάνεια που διοχετεύονται μέσω των εθνικών προϋπολογισμών, η Επιτροπή θα βασίζεται κυρίως στα συστήματα εσωτερικών δικλίδων των δικαιούχων χωρών για την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ. Ωστόσο, ορισμένες από τις αρχές των χωρών δεν διαθέτουν την απαραίτητη διοικητική ικανότητα. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό, κατά τα πρώτα έτη εφαρμογής, η διευκόλυνση να δώσει προτεραιότητα στις μεταρρυθμίσεις στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου.

60 Έχοντας εξετάσει τη νομοθετική πρόταση, προτείνουμε στην **Επιτροπή και στους νομοθέτες να εξετάσουν το ενδεχόμενο:**

- να αποσαφηνίσουν τη διαδικασία για τη μη αποδέσμευση κονδυλίων σε περίπτωση που δικαιούχος χώρα δεν πληροί κάποια προϋπόθεση χρηματοδότησης (βλέπε σημείο **19**);
- να προβλεφθεί για την Επιτροπή η δυνατότητα να ζητά από τις κυβερνήσεις των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων να επανεξετάσουν ή/και να τροποποιήσουν τα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων (βλέπε σημείο **31**);
- να αναπτυχθεί εσωτερική καθοδήγηση για την αξιολόγηση της ικανοποιητικής εκπλήρωσης των όρων πληρωμής που ορίζονται στα θεματολόγια μεταρρυθμίσεων (βλέπε σημείο **35**);
- να γίνει ρητή μνεία των εκθέσεων του ΕΕΣ μεταξύ των εγγράφων που θα μπορούσαν να αποτελέσουν τη βάση για την απόφαση της Επιτροπής να μειώσει τη στήριξη (βλέπε σημείο **36**);
- να αποσαφηνιστούν τα δικαιώματα του ΕΕΣ όσον αφορά την πρόσβαση σε δεδομένα και έγγραφα στο πλαίσιο της συμφωνίας διευκόλυνσης, προκειμένου να ευθυγραμμιστούν με τα δικαιώματα της Επιτροπής και της OLAF (βλέπε σημείο **47**);
- να γίνει ρητή αναφορά στις δανειακές συμβάσεις στο άρθρο 22 σχετικά με την προστασία των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ (βλέπε σημείο **49**);
- να γίνει μνεία στις μεταρρυθμίσεις προτεραιότητας στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου στο άρθρο 13 της πρότασης, το οποίο ρυθμίζει το περιεχόμενο των θεματολογίων μεταρρυθμίσεων (βλέπε σημείο **52**).

Η παρούσα γνώμη εγκρίθηκε από το Τμήμα ΙΙΙ, του οποίου προεδρεύει η Bettina Jakobsen, Μέλος του Ελεγκτικού Συνεδρίου, στο Λουξεμβούργο, κατά τη συνεδρίασή του της 30ής Ιανουαρίου 2024.

Για το Ελεγκτικό Συνέδριο

Tony Murphy
Πρόεδρος

Παραρτήματα

Παράρτημα Ι – Προηγούμενες εκθέσεις και γνώμες του ΕΕΣ που ελήφθησαν υπόψη κατά την κατάρτιση της παρούσας γνώμης

Ειδικές εκθέσεις σχετικά με τις χώρες με προενταξιακό καθεστώς και τη διαδικασία διεύρυνσης της ΕΕ

Ειδική έκθεση 01/2022	Ενωσιακή στήριξη για το κράτος δικαίου στα Δυτικά Βαλκάνια παρά τις προσπάθειες, εξακολουθούν να υπάρχουν θεμελιώδη προβλήματα
Ειδική έκθεση 27/2018	Η διευκόλυνση για τους πρόσφυγες στην Τουρκία χρήσιμη στήριξη, χρειάζονται όμως βελτιώσεις για την καλύτερη αξιοποίηση των χρημάτων
Ειδική έκθεση 07/2018	Προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ προς την Τουρκία μόνο περιορισμένα αποτελέσματα μέχρι τώρα
Ειδική έκθεση 21/2016	Προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ για την ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων στα Δυτικά Βαλκάνια μετα-έλεγχος
Ειδική έκθεση 20/2016	Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας του Μαυροβουνίου έχουν σημειωθεί μεν βήματα προόδου, αλλά χρειάζονται καλύτερα αποτελέσματα σε πολλούς βασικούς τομείς
Ειδική έκθεση 11/2016	Ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας στην πρώην Γιουγκοσλαβική Δημοκρατία της Μακεδονίας περιορισμένη πρόοδος σε δυσχερές περιβάλλον
Ειδική έκθεση 19/2014	Προενταξιακή βοήθεια της ΕΕ προς τη Σερβία
Ειδική έκθεση 18/2012	Η βοήθεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης προς το Κοσσυφοπέδιο στον τομέα του κράτους δικαίου
Ειδική έκθεση 14/2011	Συνέβαλε η βοήθεια της ΕΕ στη βελτίωση των ικανοτήτων της Κροατίας να διαχειριστεί τη μετενταξιακή χρηματοδότηση;

Εκδόσεις του ΕΕΣ σχετικά με δάνεια προς τρίτες χώρες

Γνώμη 03/2023	Γνώμη σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τη σύσταση της διευκόλυνσης για την Ουκρανία [2023/0200 (COD)]
Ετήσια έκθεση για το 2022	Ετήσιες εκθέσεις για το οικονομικό έτος 2022
Ειδική έκθεση 05/2023	Χρηματοδοτικό τοπίο της ΕΕ Ανομοιογενές σύνολο που απαιτεί περαιτέρω απλούστευση και υποχρέωση λογοδοσίας
Γνώμη 07/2022	Γνώμη σχετικά με την πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 για τη θέσπιση διαφοροποιημένης στρατηγικής χρηματοδότησης ως γενικής μεθόδου δανεισμού [2022/0370(COD)]

Παράρτημα II – Σύγκριση των στόχων της πρότασης και του κανονισμού ΜΠΒ III

Στόχοι της πρότασης	Στόχοι του κανονισμού ΜΠΒ III
<p><i>I. Γενικοί στόχοι (σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, της πρότασης)</i></p>	<p><i>I. Γενικός στόχος του ΜΠΒ III (σύμφωνα με το άρθρο 3, παράγραφος 1, του κανονισμού ΜΠΒ)</i></p>
<p>Γενικοί στόχοι της διευκόλυνσης είναι:</p> <p>α) η επιτάχυνση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και της προοδευτικής ενσωμάτωσης στην ενιαία αγορά της Ένωσης·</p> <p>β) η επιτάχυνση της κοινωνικοοικονομικής σύγκλισης των οικονομιών των δικαιούχων με την οικονομία της Ένωσης·</p> <p>γ) η επιτάχυνση της ευθυγράμμισης με τις αξίες, τη νομοθεσία, τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης ώστε να καταστούν μέλη της Ένωσης.</p>	<p>Γενικός στόχος του ΜΠΒ III είναι να στηρίξει τους δικαιούχους του παραρτήματος I προκειμένου να θεσπίσουν και να εφαρμόσουν τις πολιτικές, θεσμικές, νομικές, διοικητικές, κοινωνικές και οικονομικές μεταρρυθμίσεις τις οποίες απαιτείται να πραγματοποιήσουν οι εν λόγω δικαιούχοι για να συμμορφωθούν με τις αξίες της Ένωσης και να ευθυγραμμιστούν σταδιακά με τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης («κεκτημένο»), ενόψει της μελλοντικής τους προσχώρησης σε αυτήν, πράγμα που θα συμβάλει στην αμοιβαία τους σταθερότητα, ασφάλεια, ειρήνη και ευημερία.</p>
<p><i>II. Οι ειδικοί στόχοι (άρθρο 3, παράγραφος 2, της πρότασης)</i></p>	<p><i>II. Οι ειδικοί στόχοι (άρθρο 3, παράγραφος 2, του κανονισμού ΜΠΒ)</i></p>
<p>α) επιτάχυνση της μετάβασης των δικαιούχων, αφενός, σε βιώσιμες και συμπεριληπτικές οικονομίες, ικανές να αντιμετωπίζουν τις ανταγωνιστικές πιέσεις της ενιαίας αγοράς της Ένωσης, και, αφετέρου, σε ένα σταθερό επενδυτικό περιβάλλον·</p>	<p>α) να ενισχύσει το κράτος δικαίου, τη δημοκρατία, τον σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, μεταξύ άλλων προάγοντας την ανεξάρτητη δικαιοσύνη, την ενίσχυση της ασφάλειας και την καταπολέμηση της διαφθοράς και του οργανωμένου εγκλήματος, τη συμμόρφωση προς το διεθνές δίκαιο, την ελευθερία των μέσων ενημέρωσης και την ακαδημαϊκή ελευθερία και ένα ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών, την εξάλειψη των διακρίσεων και την ανεκτικότητα, τη διασφάλιση του σεβασμού των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες και την προώθηση της ισότητας των φύλων, καθώς και τη βελτίωση της διαχείρισης της μετανάστευσης, συμπεριλαμβανομένης της διαχείρισης των συνόρων και της αντιμετώπισης της παράνομης μετανάστευσης, καθώς και της αντιμετώπισης του αναγκαστικού εκτοπισμού·</p>
<p>β) ενίσχυση της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης, ιδίως μέσω της προόδου στη δημιουργία της κοινής περιφερειακής αγοράς·</p>	<p>β) να ενισχύσει την αποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης και να υποστηρίξει τη διαφάνεια, τις διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις και τη χρηστή διακυβέρνηση σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων στους τομείς των δημοσίων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων·</p>

Στόχοι της πρότασης
γ) τόνωση της οικονομικής ολοκλήρωσης των δικαιούχων με την ενιαία αγορά της Ένωσης·
δ) στήριξη της περιφερειακής οικονομικής ολοκλήρωσης και της ενισχυμένης ολοκλήρωσης με την ενιαία αγορά της ΕΕ μέσω της βελτίωσης της συνδεσιμότητας στην περιοχή σύμφωνα με τα διευρωπαϊκά δίκτυα·
ε) επιτάχυνση της πράσινης μετάβασης σύμφωνα με το πράσινο θεματολόγιο του 2020 για τα Δυτικά Βαλκάνια και την κάλυψη όλων των οικονομικών τομέων, ιδίως της ενέργειας, συμπεριλαμβανομένης της μετάβασης προς μια απανθρακοποιημένη, κλιματικά ουδέτερη, ανθεκτική στην κλιματική αλλαγή και κυκλική οικονομία·
στ) προώθηση του ψηφιακού μετασχηματισμού ως καταλύτη για τη βιώσιμη ανάπτυξη και τη συμπεριληπτική μεγέθυνση·
ζ) τόνωση της καινοτομίας, ιδίως για τις ΜΜΕ και για τη στήριξη της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης·
η) ενίσχυση της ποιοτικής εκπαίδευσης, της κατάρτισης, της επανειδίκευσης και της αναβάθμισης των δεξιοτήτων, καθώς και των πολιτικών απασχόλησης·

Στόχοι του κανονισμού ΜΠΒ III
γ) να διαμορφώσει τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές των δικαιούχων του παραρτήματος Ι σύμφωνα με τους κανόνες, τα πρότυπα, τις πολιτικές και τις πρακτικές της Ένωσης και να ενισχύσει την περιφερειακή συνεργασία, τη συμφιλίωση και τις σχέσεις καλής γειτονίας, καθώς και τις διαπροσωπικές επαφές και τη στρατηγική επικοινωνία·
δ) να ενισχύσει την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη και συνοχή, με ιδιαίτερη έμφαση στη νεολαία, μεταξύ άλλων μέσω πολιτικών ποιοτικής εκπαίδευσης και απασχόλησης, μέσω της στήριξης των επενδύσεων και της ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα με έμφαση στις μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ), καθώς και στη γεωργία και την αγροτική ανάπτυξη·
ε) να ενισχύσει την προστασία του περιβάλλοντος, να αυξήσει την ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή, να επιταχύνει τη μετάβαση σε μια οικονομία χαμηλών εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα, να αναπτύξει την ψηφιακή οικονομία και κοινωνία και να ενισχύσει τη βιώσιμη συνδεσιμότητα σε όλες τις διαστάσεις της·
στ) να στηρίξει την εδαφική συνοχή και τη διασυνοριακή συνεργασία στις χερσαίες και θαλάσσιες μεθορίες, συμπεριλαμβανομένης της διακρατικής και της διαπεριφερειακής συνεργασίας.

Στόχοι της πρότασης

θ) περαιτέρω ενίσχυση των θεμελιωδών αρχών της διαδικασίας διεύρυνσης, συμπεριλαμβανομένων του κράτους δικαίου, της δημοκρατίας, του σεβασμού των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και των θεμελιωδών ελευθεριών, μέσω της προώθησης μιας ανεξάρτητης δικαιοσύνης, της ενίσχυσης της ασφάλειας, της καταπολέμησης της απάτης, της διαφθοράς, του οργανωμένου εγκλήματος και της νομιμοποίησης εσόδων από εγκληματικές δραστηριότητες και της χρηματοδότησης της τρομοκρατίας, της φοροδιαφυγής και της φορολογικής απάτης· τη συμμόρφωση προς το διεθνές δίκαιο· την ενίσχυση της ελευθερίας των μέσων ενημέρωσης και της ακαδημαϊκής ελευθερίας και ενός ευνοϊκού περιβάλλοντος για την κοινωνία των πολιτών· την προαγωγή του κοινωνικού διαλόγου· την προώθηση της ισότητας των φύλων, της απαγόρευσης των διακρίσεων και της ανεκτικότητας, ώστε να διασφαλιστεί και να ενισχυθεί ο σεβασμός των δικαιωμάτων των ατόμων που ανήκουν σε μειονότητες·

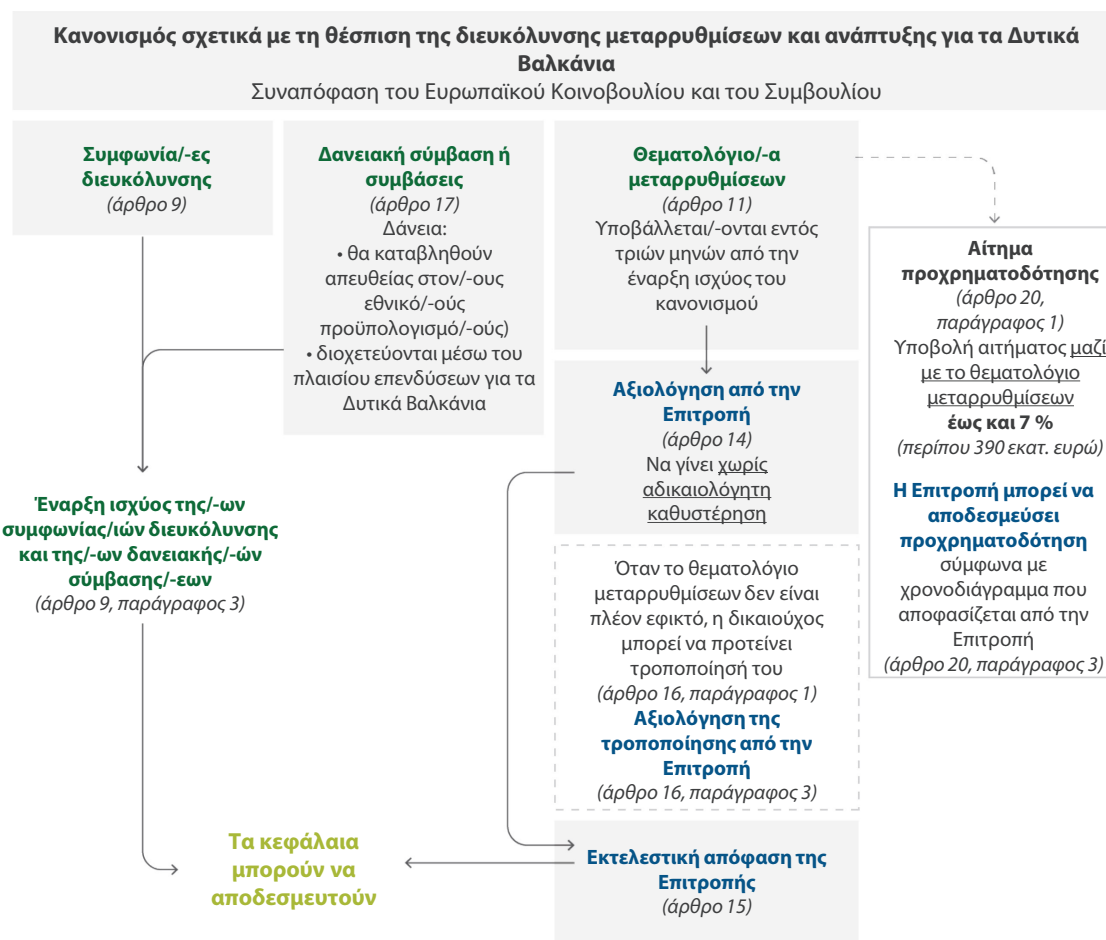
ι) ενίσχυση της αποτελεσματικότητας της δημόσιας διοίκησης και την υποστήριξη της διαφάνειας, των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων και της χρηστής διακυβέρνησης σε όλα τα επίπεδα, μεταξύ άλλων στους τομείς διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, των δημόσιων συμβάσεων και των κρατικών ενισχύσεων· τη στήριξη πρωτοβουλιών και φορέων που συμμετέχουν στην υποστήριξη και στην επιβολή της διεθνούς δικαιοσύνης στις δικαιούχους χώρες των Δυτικών Βαλκανίων.

Σημ.: Με ίδιο χρωματισμό παρουσιάζονται παρόμοιοι στόχοι.

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ και της πρότασης.

Στόχοι του κανονισμού ΜΠΒ ΙΙΙ

Παράρτημα III – Συμφωνίες που θα συναφθούν μετά την έναρξη ισχύος της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της νομοθετικής πρότασης σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

Παράρτημα IV — Παρεκκλίσεις από τον δημοσιονομικό κανονισμό και τον κανονισμό ΜΓΑΔΣ

Παρεκκλίσεις από τον κανονισμό (ΕΕ, Ευρατόμ) 2018/1046 (δημοσιονομικός κανονισμός)

Πρόταση «Κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια»		Δημοσιονομικός κανονισμός Τίτλος άρθρου
Άρθρο στο οποίο υπάρχει παρέκκλιση	Σκοπός της παρέκκλισης	
Άρθρο 10, παράγραφος 1	Οι μη χρησιμοποιηθείσες πιστώσεις αναλήψεων υποχρεώσεων και πιστώσεις πληρωμών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης μεταφέρονται αυτόματα και μπορούν να δεσμεύονται και να χρησιμοποιούνται, αντίστοιχα, μέχρι τις 31 Δεκεμβρίου του επόμενου οικονομικού έτους. Το ποσό που μεταφέρεται είναι το πρώτο που χρησιμοποιείται στο επόμενο οικονομικό έτος.	Άρθρο 12, παράγραφος 4 Ακύρωση και μεταφορά πιστώσεων
Άρθρο 10, παράγραφος 3	Οι πιστώσεις ανάληψης υποχρεώσεων που αντιστοιχούν στο ποσό των αποδεσμεύσεων λόγω μη εκτέλεσης, εν όλω ή εν μέρει, ενεργειών στο πλαίσιο της διευκόλυνσης ανασυστήνονται προς όφελος της γραμμής προϋπολογισμού από την οποία προέρχονται.	Άρθρο 15 Ανασύσταση πιστώσεων που αντιστοιχούν σε αποδεσμεύσεις
Άρθρο 17, παράγραφος 2 Αιτιολογική σκέψη 36	Οι εκταμιεύσεις του δανείου μπορούν να πραγματοποιούνται μέσω του WBIF για λογαριασμό της δικαιούχου. Τα ανακτηθέντα ποσά μεταφέρονται στη δικαιούχο.	Άρθρο 220, παράγραφος 4 Χρηματοδοτική συνδρομή — Κανόνες και εφαρμογή
Άρθρο 17, παράγραφος 3	Η δανειακή σύμβαση περιλαμβάνει το ποσό της προχρηματοδότησης και τους κανόνες για την εκκαθάριση των προχρηματοδοτήσεων.	Άρθρο 220, παράγραφος 5 Χρηματοδοτική συνδρομή — Κανόνες και εφαρμογή

Πρόταση «Κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια»		Δημοσιονομικός κανονισμός Τίτλος άρθρου
Άρθρο στο οποίο υπάρχει παρέκκλιση	Σκοπός της παρέκκλισης	
Άρθρο 18, παράγραφος 1	Δημοσιονομικές δεσμεύσεις για τις προβλέψεις πραγματοποιούνται έως την 31η Δεκεμβρίου 2027. Οι προβλέψεις καταβάλλονται σταδιακά και συστήνονται πλήρως το αργότερο κατά την πλήρη εκταμίευση των δανείων.	Άρθρο 211, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, τελευταία περίοδος Προβλέψεις δημοσιονομικών υποχρεώσεων
Άρθρο 21, παράγραφος 9 Αιτιολογική σκέψη 42	Όσον αφορά το μέρος της χρηματοδότησης της διευκόλυνσης που καταβάλλεται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύεται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς των δικαιούχων, η προθεσμία πληρωμής αρχίζει να τρέχει από την κοινοποίηση της απόφασης με την οποία εγκρίνεται η εκταμίευση στη δικαιούχο σύμφωνα με την παράγραφο 4 του παρόντος άρθρου.	Άρθρο 116, παράγραφος 2 Προθεσμίες πληρωμής
Άρθρο 21, παράγραφος 10 Αιτιολογική σκέψη 42	Στις περιπτώσεις πληρωμών που καταβάλλονται ως χρηματοδοτική συνδρομή και διοχετεύονται απευθείας στους εθνικούς προϋπολογισμούς των δικαιούχων δυνάμει του παρόντος άρθρου και του άρθρου 22 του παρόντος κανονισμού, είναι σκόπιμο να αποκλειστεί η καταβολή τόκων υπερημερίας από την Επιτροπή στη δικαιούχο.	Άρθρο 116, παράγραφος 5 Προθεσμίες πληρωμής

Παρεκκλίσεις από τον κανονισμό (ΕΕ) 2021/947 για τη θέσπιση Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας – Παγκόσμια Ευρώπη (ΜΓΑΔΣ)

Πρόταση «Κανονισμός σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια»		Κανονισμός ΜΓΑΔΣ Τίτλος άρθρου
Άρθρο στο οποίο υπάρχει παρέκκλιση	Σκοπός της παρέκκλισης	
Άρθρο 6, παράγραφος 3 Αιτιολογική σκέψη 19	Η στήριξη που παρέχεται στις δικαιούχους με τη μορφή δανείων δεν αποτελεί μέρος του ποσού για την εγγύηση εξωτερικής δράσης κατά την έννοια του άρθρου 31, παράγραφος 4, του κανονισμού (ΕΕ) 2021/947.	Άρθρο 31, παράγραφος 3, δεύτερη περίοδος, και άρθρο 31, παράγραφος 4 ΕΤΒΑ+, η εγγύηση εξωτερικής δράσης, δημοσιονομικές εγγυήσεις και χρηματοδοτική συνδρομή σε τρίτες χώρες – Πεδίο εφαρμογής και χρηματοδότηση

Πηγή: ΕΕΣ, βάσει της νομοθετικής πρότασης σχετικά με τη θέσπιση της διευκόλυνσης μεταρρυθμίσεων και ανάπτυξης για τα Δυτικά Βαλκάνια.

Παράρτημα V – Επισκόπηση του βαθμού ετοιμότητας των χωρών των Δυτικών Βαλκανίων στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου

Έκθεση του 2023 για τη διεύρυνση	Κεφάλαιο 32 – Δημοσιονομικός έλεγχος
Αλβανία SWD(2023) 690	Η Αλβανία έχει προετοιμαστεί σε μέτριο βαθμό στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου. Κατά την περίοδο αναφοράς σημειώθηκε κάποια πρόοδος όσον αφορά τις επικαιροποιήσεις του νομικού πλαισίου που διέπει τις εσωτερικές δικλίδες και τον εσωτερικό έλεγχο. (σελίδα 72)
Βοσνία και Ερζεγοβίνη SWD(2023) 691	Στη Βοσνία-Ερζεγοβίνη έχει γίνει προετοιμασία σε κάποιο βαθμό στον τομέα αυτό. Σημειώθηκε κάποια πρόοδος , ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των στρατηγικών για τον δημόσιο εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο (ΔΕΔΕ) τόσο σε κρατικό επίπεδο όσο και στις δύο οντότητες της χώρας, την εκπόνηση ενοποιημένων εκθέσεων με παράλληλη βελτίωση των ικανοτήτων ηλεκτρονικής υποβολής εκθέσεων, καθώς και την καλύτερη κατάρτιση των δημοσίων υπαλλήλων που είναι αρμόδιοι για τον ΔΕΔΕ. (σελίδα 77)
Κόσοβο SWD(2023) 692	Στον τομέα αυτό υπάρχει κάποιος βαθμός προετοιμασίας . Το Κόσοβο σημείωσε περιορισμένη πρόοδο κατά την περίοδο αναφοράς, με την έγκριση της νέας στρατηγικής για τη Διαχείριση Δημόσιων Οικονομικών (ΔΔΟ) 2022-2026 και του σχεδίου δράσης της. (σελίδα 75)
Βόρεια Μακεδονία SWD(2023) 693	Η χώρα έχει προετοιμαστεί σε μέτριο βαθμό στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου. Κάποια πρόοδος , συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας του δικτύου υπηρεσιών συντονισμού για την καταπολέμηση της απάτης, της έγκρισης του οργανικού νόμου για τον προϋπολογισμό και του νόμου περί επιθεώρησης, καθώς και της υπογραφής μνημονίου συνεννόησης μεταξύ του Κοινοβουλίου και του ανώτατου οργάνου ελέγχου για την ενίσχυση της μεταπαρακολούθησης μεμονωμένων εκθέσεων ελέγχου. (σελίδα 71)

Έκθεση του 2023 για τη διεύρυνση	Κεφάλαιο 32 – Δημοσιονομικός έλεγχος
Μαυροβούνιο SWD(2023) 694	<p>Το Μαυροβούνιο έχει προετοιμαστεί σε μέτριο βαθμό στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου. Συνολικά, σημειώθηκε περιορισμένη πρόοδος όσον αφορά την υλοποίηση των συστάσεων του προηγούμενου έτους. Τον Δεκέμβριο του 2022 εγκρίθηκε νέο πρόγραμμα μεταρρύθμισης της διαχείρισης των δημόσιων οικονομικών, πράγμα που σημαίνει ότι, σε γενικές γραμμές, το στρατηγικό πλαίσιο για τον εσωτερικό δημοσιονομικό έλεγχο βρίσκεται σε εφαρμογή. (σελίδα 81)</p>
Σερβία SWD(2023) 695	<p>Η Σερβία έχει προετοιμαστεί σε μέτριο βαθμό στον τομέα του δημοσιονομικού ελέγχου. Η πρόοδος κατά την περίοδο αναφοράς ήταν περιορισμένη και αφορούσε ιδίως κυρίως τη συνέχιση της εφαρμογής του δημόσιου εσωτερικού δημοσιονομικού ελέγχου (ΔΕΔΕ). (σελίδα 89)</p>

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2024

Η πολιτική για την περαιτέρω χρήση εγγράφων του Ευρωπαϊκού Ελεγκτικού Συνεδρίου (ΕΕΣ) ορίζεται στην [απόφαση αριθ. 6-2019 του ΕΕΣ](#) για την πολιτική ανοικτών δεδομένων και την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Με εξαίρεση τις περιπτώσεις όπου ορίζεται διαφορετικά (π.χ. σε χωριστές ανακοινώσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας), το περιεχόμενο του ΕΕΣ που ανήκει στην ΕΕ παραχωρείται βάσει της άδειας [Creative Commons Attribution 4.0 International \(CC BY 4.0\)](#). Ισχύει, επομένως, ως γενικός κανόνας ότι η περαιτέρω χρήση επιτρέπεται υπό τον όρο ότι αναφέρεται η πηγή και επισημαίνονται οι αλλαγές. Κατά την περαιτέρω χρήση απαγορεύεται η διαστρέβλωση του αρχικού νοήματος ή μηνύματος των εγγράφων. Το ΕΕΣ δεν φέρει ευθύνη για οποιαδήποτε συνέπεια προερχόμενη από την περαιτέρω χρήση εγγράφων.

Εάν συγκεκριμένο περιεχόμενο αναφέρεται σε ταυτοποιήσιμα φυσικά πρόσωπα, π.χ. φωτογραφίες υπαλλήλων του ΕΕΣ, ή περιλαμβάνει έργα τρίτων, απαιτείται πρόσθετη έγκριση.

Όταν παραχωρείται η έγκριση, αυτή ακυρώνει και αντικαθιστά την ανωτέρω γενική έγκριση και αναφέρει σαφώς τυχόν περιορισμούς στη χρήση.

Για τη χρήση ή την αναπαραγωγή περιεχομένου που δεν ανήκει στην ΕΕ, μπορεί να χρειάζεται να ζητήσετε άδεια απευθείας από τους κατόχους των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Το λογισμικό ή τα έγγραφα που καλύπτονται από δικαιώματα βιομηχανικής ιδιοκτησίας, όπως τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας, τα εμπορικά σήματα, τα καταχωρισμένα σχέδια, τα λογότυπα και οι επωνυμίες/ονομασίες, εξαιρούνται από την πολιτική του ΕΕΣ για την περαιτέρω χρήση.

Το σύνολο των ιστότοπων των θεσμικών οργάνων της Ευρωπαϊκής Ένωσης εντός του ονόματος χώρου «europa.eu» παρέχει συνδέσμους προς ιστότοπους τρίτων. Δεδομένου ότι το ΕΕΣ δεν έχει έλεγχο επ' αυτών, σας συνιστούμε να εξετάζετε τις πολιτικές τους για την προστασία του ιδιωτικού απορρήτου και της πνευματικής ιδιοκτησίας.

Χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ

Δεν επιτρέπεται η χρήση του λογότυπου του ΕΕΣ χωρίς την προηγούμενη σύμφωνη γνώμη του οργάνου.

PDF	ISBN 978-92-849-1631-3	ISSN 1977-5660	doi:10.2865/554256	QJ-AB-24-003-EL-N
HTML	ISBN 978-92-849-1646-7	ISSN 1977-5679	doi:10.2865/140269	QJ-AB-24-003-EN-Q